

Aleksandra Głowczewska¹

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID ID: 0000-0002-3898-8822

Karolina Rokicka-Murszewska²

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID ID: 0000-0001-5402-4137

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ PRAWNICZYCH ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO „CZŁONKOSTWO W SAMORZĄDACH ZAWODOWYCH”, TORUŃ, 20 STYCZNIA 2022 R.

ABSTRACT**The report on the National Scientific Conference of Legal Professions of Public Trust, “Membership in professional self-governments”, Toruń, January 20, 2022.**

The third edition of the National Scientific Conference of Legal Professions of Public Trust was held on January 20, 2022. The event was organized remotely, due to the current epidemic

- 1 Asystent w Katedrze Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu, absolwentka prawa oraz ochrony dóbr kultury, ze specjalizacją muzealnictwo i zabytkoznawstwa; autorka i współautorka publikacji z zakresu prawa i postępowania administracyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem prawa ochrony zabytków.
- 2 Adiunkta w Katedrze Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu, doktor nauk prawnych; radca prawny (OIRP w Toruniu); autorka publikacji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, postępowania administracyjnego i administracyjnego postępowania egzekucyjnego oraz problematyki samorządowej.

situation, and was dedicated to the topic of membership in professional self-governments. The conference was organized by the Department of Administrative Law at the Faculty of Law and Administration of Nicolaus Copernicus University in Toruń. The main topics discussed during the conference were primarily inspired by the legislative changes concerning specific legal professions of public trust and also by *de lege ferenda* proposals regarding memberships in professional self-governments. A total of eleven presenters delivered lectures during the conference, both representatives of academic circles of six universities, as well as practitioners – representatives of professional self-governments of attorneys-at-law, advocates and notaries.

W dniu 20 stycznia 2022 r. odbyła się trzecia edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawniczych Zawodów Zaufania Publicznego. Wydarzenie odbyło się zdalnie, z uwagi na panującą sytuację epidemiczną, i poświęcone było tematyce członkostwa w samorządach zawodowych. Spotkanie zostało zorganizowane przez Katedrę Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Inspiracją dla podjęcia tematów poruszanych w czasie konferencji były przede wszystkim zmiany legislacyjne dotyczące poszczególnych prawniczych zawodów zaufania publicznego oraz postulaty *de lege ferenda* odnoszące się do kwestii członkostwa w samorządach zawodowych. W trakcie konferencji wystąpiło łącznie 11 prelegentów, zarówno przedstawicieli środowisk akademickich sześciu uniwersytetów, jak i praktyków – reprezentantów samorządów zawodowych radców prawnych, adwokatów i notariuszy.

Konferencję otworzył dr hab. Piotr Rączka, prof. UMK, kierownik Katedry Prawa Administracyjnego WPiA UMK, który zasygnalizował najważniejsze kwestie związane z problematyką członkostwa w samorządach zawodowych prawniczych zawodów zaufania publicznego, także w kontekście aplikantów i asesorów. W szczególności zwrócił uwagę na potrzebę doprecyzowania obecnie obowiązujących rozwiązań legislacyjnych.

Panel pierwszy konferencji moderowany przez dra hab. Piotra Rączkę, prof. UMK, rozpoczął się od wystąpienia radcy prawnego dr Karoliny Rokickiej-Murszewskiej (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), zatytułowanego „Dobrowolne czy przymusowe członkostwo w organizacjach zawodów zaufania publicznego – model samorządowy czy stowarzyszeniowy?”. Prelegentka rozpoczęła swoje rozważania od kwestii braku jednoznacznej klasyfikacji samorządu zawodowego, w szczególności w kontekście wykonywania przezeń zadań z zakresu administracji publicznej. Zauważyła także, że powołanie samorządu zawodowego oznacza stworzenie dla danej grupy zawodowej przymusowej organizacji wyposażonej w pewne władztwo publiczne, choć brak jest w tym zakresie gwarancji konstytucyjnych. Tworzenie i znoszenie samorządów nie może być przy tym dowolne. Sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu zaufania publicznego – jedno z najważniejszych zadań samorządu – zawsze ma być dokonywane w granicach interesu publicznego, rozumianego jako prawidłowe zaspokajanie potrzeb osób korzystających z usług członków samorządu zawodowego. Prelegentka nawiązała w kontekście tematu swojego wystąpienia do pojęcia zawodu zaufania publicznego, wskazując, że polega on na obsłudze osobistych potrzeb ludzkich, informacje przekazywane osobie wykonującej ten zawód dotyczą zaś najczęściej kwestii intymnych, osobistych.

Adwokat Maciej Kostecki (Izba Adwokacka w Zielonej Górze, Instytut Nauk Prawnych PAN) swoje wystąpienie poświęcił innej problematyce. W prelekcji „Ustawowy obowiązek członkostwa w samorządzie zawodowym a wykonywanie zawodu adwokata i notariusza w Federacji Rosyjskiej” zwrócił uwagę, że na terenie Rosji działają tylko dwa samorzady zawodowe: adwokatów i notariuszy. Prelegent podjął się również porównania przepisów z lat 90. XX w. oraz tych współcześnie obowiązujących w kontekście problemów z tak zwaną adwokaturą alternatywną. Wskazał na możliwość zbyt daleko posuniętej ingerencji samorządów w formy wykonywania zawodów oraz fakt, że reformy, które miały pogodzić państwowe i prywatne systemy, nie są realizowane, a wielu adwokatów nadal nie jest zrzeszonych w samorządzie zawodowym.

Radca prawny dr Dorota Sylwestrzak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) podczas swojego wystąpienia pod tytułem „Nabycie członkostwa w samorządzie zawodowym na przykładzie samorządu radców prawnych” podjęła próbę scharakteryzowania przesłanek warunkujących wpis na listę członków samorządu radców prawnych. Rozpoczęła od wyjaśnienia istoty zawodu zaufania publicznego oraz jego statusu w świetle polskich regulacji prawnych. Podkreśliła intelektualny charakter czynności podejmowanych w ramach danego zawodu zaufania publicznego, konieczność posiadania wysokich kwalifikacji zawodowych zdobytych w czasie studiów i aplikacji w przypadku zawodów prawniczych oraz osobisty charakter stosunków z klientami. Zwróciła uwagę na problem członkostwa w samorządach asesorów i aplikantów, a także osób, które ubiegają się o wpis na listę radców prawnych bez odbycia aplikacji. Swoje wystąpienie poszerzyła również o kilka kazusów odnoszących się do przedstawionych kwestii.

Doktor Wiktor Trybka (Uniwersytet Zielonogórski) wygłosił referat „Granice nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad członkami samorządu zawodowego notariuszy”, w którym zwrócił uwagę na kwestie praktyczne i teoretyczne, zwłaszcza w kontekście przekraczania granic nadzoru nad notariuszami. Prelegent podjął także próbę przeanalizowania postępowania Ministra Sprawiedliwości w zakresie nadzoru nad samorządem. W podsumowaniu swojego wystąpienia zaakcentował również szczególnie istotne kwestie związane z dodatkowym zatrudnieniem notariusza.

Kolejna prelegentka, radca prawny Katarzyna Psyta (OIRP w Łodzi), także poświęciła swoje wystąpienie instytucji nadzoru i wygłosiła referat pt. „Charakter nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich przez samorząd w świetle praktyki i orzecznictwa”. Przywołała wyrok Trybunału Konstytucyjnego w przedmiotowej tematyce, poświęcony kompetencjom samorządu oraz kwestii szkoleń dla członków samorządów zawodowych.

Jako ostatnia w pierwszym panelu głos zabrała dr Lucyna Staniszevska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu). Swój referat zatytułowała „Członkostwo w korporacji zawodu zaufania publicznego jako gwarant zachowania tajemnicy świadczonej pomocy prawnej”. Prelegentka odniosła się do istotnych kwestii dotyczących tajemnicy zawodowej, którą związani są członkowie samorządów zawodowych w kontaktach z klientem. Podkreśliła, że tajemnica ta jest pojmowana szeroko i powinna dotyczyć także aplikantów. W swoim wystąpieniu zwróciła również uwagę na kontrowersyjne przepisy ustaw regulujących funkcjonowanie członków samorządów zawodowych oraz scharakteryzowała aktualne problemy praktyczne z tym związane.

Podsumowania pierwszego panelu dokonał moderator dr hab. Piotr Rączka, prof. UMK, wskazując na wiele ciekawych wątków, które pojawiły się w czasie wystąpień. W szczególności zwrócił uwagę na kwestie związane z ograniczaniem członkostwa w samorządach zawodowych. Następnie przekazał głos dr. hab. Tomaszowi Brzezickiemu (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), który podjął się moderowania drugiego panelu konferencji.

Panel drugi rozpoczął dr Piotr Kapusta (Uniwersytet Zielonogórski) swoim wystąpieniem „Dodatkowy do działalności prawniczej przedmiot działalności gospodarczej prowadzonej przez radcę prawnego”. Prelegent wskazał na problematykę prowadzenia innej niż prawnicza działalności gospodarczej i ujawniania jej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Podkreślił, że w praktyce widoczne są usługi organizacji szkoleń, wynajmu powierzchni biurowej kancelarii lub działalności edukacyjnej, które nie naruszają zasad wykonywania zawodu. Jego zdaniem w wielu przypadkach pojawia się jednak znaczące wkroczenie Krajowej Rady Radców Prawnych w materię ustawową w tym zakresie, którą referent ocenił jako nadmierną.

Doktor Katarzyna Rybarczyk (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) bardzo szeroko przedstawiła problematykę „Skutków prawnych zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego”. Zwróciła uwagę nie tylko na definicję i konsekwencje zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, ale także porównała uregulowania ustawy o radcach prawnych z regulacjami dotyczącymi innych zawodów zaufania publicznego.

Następnie mgr Tomasz Kuczyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) wygłosił referat zatytułowany „Wykonywanie zawodu radcy prawnego i doradcy podatkowego – problematyka członkostwa w wielu samorządach zawodowych”. Wskazał na wady i zalety jednoczesnego wykonywania zawodów radcy prawnego i doradcy podatkowego. Przywołał kwestie podwójnych obowiązków oraz dualistycznej odpowiedzialności dyscyplinarnej. W swoim wystąpieniu mówca zwrócił uwagę także na posługiwanie się tytułem zawodowym w sytuacji posiadania uprawnień radcy prawnego i doradcy podatkowego. Zauważył problemy związane z reklamą oferowanych usług, w szczególności ograniczenia radców prawnych (wynikające z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego), oraz dość liberalne podejście doradców podatkowych do tej kwestii.

W referacie „Wpływ członkostwa radcy prawnego w samorządzie zawodowym na uprawnienia pracodawcy względem radcy prawnego pozostającego w stosunku pracy” radca prawny Sylwia Dąbrowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) wskazała na istotne kwestie związane z ograniczoną możliwością powierzania przez pracodawcę obowiązków radcy prawnemu, który pozostaje w stosunku pracy. Zasygnalizowała problematykę odpowiedzialności radcy prawnego i zatrudniającego go podmiotu.

Panel drugi zakończyła radca prawny Izabela Pawłowska (IP Lex Kancelaria Radcy Prawnego Izabela Pawłowska) referatem pt. „Praktyczne aspekty przynależności radcy prawnego do samorządu zawodowego”. Prelegentka podkreśliła rolę samorządu zawodowego w działalności radców prawnych i aplikantów oraz zalety członkostwa. Wskazała także na obowiązki radców prawnych wobec samorządów zawodowych, a także profity, na które mogą liczyć członkowie samorządów.

Uzupełnieniem wszystkich wystąpień były dyskusja z udziałem uczestników oraz komentarze moderatorów poszczególnych wystąpień. Wskazano na potrzebę organizowania

tego typu wydarzeń związanych z prawniczymi zawodami zaufania publicznego, zwłaszcza w kontekście zmieniających się przepisów. W związku z tym Katedra Prawa Administracyjnego WPiA UMK serdecznie zaprasza do udziału w kolejnej, czwartej już konferencji dotyczącej prawniczych zawodów zaufania publicznego, która odbędzie się w grudniu 2022 r.